

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 620/2021
09.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Драгана Аћимовића, Миролјуба Томића и Радмиле Драгичевић Дичић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Славише Станисављевића, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Славише Станисављевића - адвоката Љубодрага Вуковића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Крушевцу К 17/20 од 18.01.2021. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 215/21 од 01.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 09.06.2021. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Славише Станисављевића - адвоката Љубодрага Вуковића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Крушевцу К 17/20 од 18.01.2021. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 215/21 од 01.04.2021. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крушевцу К 17/20 од 18.01.2021. године, у поновљеном кривичном поступку у целини је остављена на снази пресуда Вишег суда у Крушевцу К 1/16 од 25.01.2016. године, којом је окривљени Славиша Станисављевић оглашен кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1 КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од четири године, уз обавезивање да накнади трошкове кривичног поступка. У изречену казну окривљеном је урачунато време проведено у екстрадиционом притвору у Републици Албанији, као и време проведено на издржавању казне по ранијој правноснажној пресуди Вишег суда у Крушевцу К 1/16 од 25.01.2016. године, као и време проведено у притвору. Окривљени је обавезан да плати, поред трошкова које је обавезан да плати по ранијој пресуди, још и износ од 59.257,29 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 215/21 од 01.04.2021. године делимичним усвајањем жалби бранилаца окривљеног, преиначена је пресуда Вишег

суда у Крушевцу К 17/20 од 18.01.2021. године, тако што је правноснажна пресуда Вишег суда у Крушевцу К 1/16 од 25.01.2016. године делимично стављена ван снаге само у погледу одлуке о кривичној санкцији, па је окривљени Славиша Станисављевић, осуђен на казну затвора у трајању од три године и шест месеци, у коју му је урачунато време проведено у екстрадиционом притвору у Републици Албанији, као и време проведено на издржавању казне по ранијој правноснажној пресуди, као и време проведено у притвору, док су жалбе бранилаца окривљеног у преосталом делу одбијене као неосноване, а првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости је поднео бранилац Славише Станисављевића - адвокат Љубодраг Вуковић због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да укине или пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 215/21 од 01.04.2021. године или побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или их преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе.

Врховни касациони суд је, након испитивања поднетог захтева за заштиту законитости у смислу одредби члана 487. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су поднети захтеви за заштиту законитости, па је, након оцене навода изнетих у захтеву браниоца окривљеног, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Славише Станисављевића је неоснован у делу који се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, док је у осталом делу одбачен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, бранилац окривљеног у поднетом захтеву истиче да је у поновљеном кривичном поступку који се водио против окривљеног Славише Станисављевића и у коме је окривљени оглашен кривим и осуђен, председавао судија Драган Здравковић, који је више од три пута као председник већа или као члан већа одлучивао мериторно о жалбама изјављеним на решење о одређивању притвора или у поступку продужења притвора.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети. Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају наведену процесну улогу судије као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама

вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судије у доношењу одлуке о притвору (у конкретном случају одлучивање о постојању разлога за одређивање притвора), ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева да је код судије, који је одлучивао у кривичном поступку о притвору против окривљеног, а затим у поновљеном кривичном поступку у коме је донета мериторна одлука, створено „предубеђење“ о кривици окривљеног и да је на тај начин нарушена претпоставка непристрасности тог судије, због чега је требало да буде изузет од судијске дужности приликом доношења мериторне одлуке у истом поступку, по налажењу овог суда не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања о кривици истог окривљеног. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Наиме, према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући одлуке везане уз притвор, оправдава страх да није непристрасан; оно што је важно су опсег и природа тих одлука (*Fey protiv Austrije, stav 30; Sainte-Marie protiv Francuske, stav 32; Nortier protiv Holandije, stav 33*). Када одлуке о продужењу притвора захтевају „врло висок степен јасноће“ у погледу кривице окривљеног, Европски суд за људска права је нашао како може изгледати да је непристрасност поступајућих судија подложна сумњи те да се бојазан подносиоца захтева у том погледу може сматрати објективно оправданом (*Hauschildt protiv Danske, stav 49-52*).

Из наведеног, дакле произилази да у правилу учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или није, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

У предмету Драгојевић против Хрватске (од 15.01.2015. године - Представка број 68955/11) Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Закону о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, оцена постојања основане сумње о извршењу

кривичног дела од стране окривљеног. Надаље, у овој одлуци Европски суд за људска права истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлука о притвору нису иста као она питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношења других предпретресних одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против оптуженог за извршење кривичног дела; док приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би оптуженог суд огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни (*Jasinski protiv Poljske, br. 30865/96, stav 55.; 20. decembra 2005. godine*).

Дакле, по налажењу Европског суда за људска права оцена постојања законских услова за одређивање и продужење притвора која укључује и оцену постојања „основане сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може представљати формирање става судије о кривици тог истог окривљеног или казни коју му треба одредити, односно „предубеђење“ судије, како то у захтеву тврди бранилац окривљеног, а које доводи у сумњу његову непристрасност.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни касациони суд налази да сама чињеница да је судија Драган Здравковић као председник већа, које је донело побијану првостепену пресуду у поновљеном кривичном поступку, којом је окривљени Славиша Станисављевић оглашен кривим и осуђен, учествовао само једном као председник већа у доношењу одлуке којом је према истом окривљеном одређен притвор (у ком одлучивању се уопште није бавио питањем кривице окривљеног), не доводи у питање претпоставку непристрасности овог судије код одлучивања о кривици овог окривљеног, конкретно код доношења побијане правноснажне пресуде, због чега побијаном правноснажном пресудом није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтеву за заштиту законитости.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Славише Станисављевића у преосталом делу, је одбачен.

Наиме, бранилац окривљеног Славише Станисављевића у осталом делу захтева истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, због које је окривљеном и браниоцу дозвољено подношење захтева. Међутим, бранилац окривљеног не наводи у чему се конкретно огледа незаконитост доказа који наводи и то исказа саоптуженог АА са чијом одбраном датом у предистражном поступку и код јавног тужиоца се суд упознао сагласно члану 406. став 1. тачка 5) ЗКП, те да је конкретна повреда учињена јер је неправилно примењена одредба члана 481. став 2. ЗКП, а то је било од одлучног утицаја на доношење законите и правилне пресуде. На овај начин бранилац окривљеног суштински истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП у вези члана 481. став 2. ЗКП.

Како је, дакле, у поднетом захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Славише Станисављевића, као разлог побијања правноснажних пресуда,

само формално означена повреда закона због које је подношење захтева дозвољено окривљениом, док се суштински указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП у вези члана 481. став 2. ЗКП, а што не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног у овом делу оценио недозвољеним.

Поред наведеног бранилац окривљеног указује и на повреде одредаба члана 451. и 460. ЗКП јер другостепени суд није исправио учињене повреде закона на штету окривљеног, а што не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног и у овом делу оценио недозвољеним.

Такође, бранилац окривљеног захтев за заштиту законитости подноси и због повреде члана 6. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 32. и 33. Устава Републике Србије.

Када се захтев за заштиту законитости подноси из разлога прописаних одредбом члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП, то се, према одредби члана 484. ЗКП, уз захтев мора доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људског права и слободe окривљеног или другог учесника у поступку, а које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и додатним протоколима. Имајући у виду да у конкретном случају подносилац захтева за заштиту законитости уз захтев није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, то је Врховни касациони суд нашао да у погледу ових повреда захтев за заштиту законитости нема прописан садржај, па је на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП у овом делу захтев одбацио.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Славише Станисављевића - адвоката Љубодрага Вуковића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев браниоца окривљеног у односу на наведену повреду одбио као неоснован, док је у осталом делу захтев одбацио на основу члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП у вези чланова 484. и 485. став 4. ЗКП.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић